

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANITÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28.

A tanulók szerepe a gazdasági munkában.

Irta: Szobolovszky János r. k. tanító.

Bizonyításra nem szorul, hogy a háború sikere nemcsak a jó katonaaanyagtól, a technika idevonatkozó vívmányától, hanem az ország anyagiaitól is függ. Az anyagiak közé tartozik elsőben a táplálkozás eleme. A háború alatt az élelmiszerek okszerű és észszerű beosztása; az *ujakról*, frissekről való gondoskodás mindenkinek hazafias és felebaráti kötelességei közé tartozik. A magyar kormány mindent elkövet, hogy a meglévő élelmikészlet a helyes beosztással elegendő legyen az új készletig. De viszont gondot fordít arra is, hogy a meglévő élelmikészletet a lehetőséghez képest *mielőbb* *ujabbal* *fokozzuk*. Így például a korai *növénytermeléssel*, amelyhez tartozik: a korai burgonya, bab, borsó, saláta, spenót stb., melyeket *melegágycákban* is bárkinek lehet termesztetni. A másik feladat közé tartozik: a *rendes kerti, mezei stb. munkáknak idején és helyesen való elvégzése*. Ne maradjon parlagon talpalatnyi termőföld sem! A termés sem a művelésben, sem pedig a letakarításban ne szenvedjen kárt. Ne álljon meg, avagy ne lassúbbodjék meg a gazdasági munka lendítő kereké!

Minél korábban valósítjuk meg ezt a feladatot, annál biztosabb a háború sikere. Tehet-e az iskola e tekintetben valamit? Tehet, még pedig sokat! Ugy a városi, mint pedig a falusi iskolák *készítsenek különböző nagyságú melegágycákat*. Nem kell ehhez valami nagy terület. Elegendő az *iskola udvara* is; a faluhelyen a *faiskola*, esetleg a *tanító kertje*. Fő, hogy ez a terület az északi szél ellen védve legyen s bőséges napsugarat kapjon. Itt tanulja meg a tanuló a melegágycák készítésének módját; a magvak vetését, a növények ápolását stb. Ha a terület körülményei megengedik, akkor olyan szabású melegágycák lehet készíteni, amely később *jövedelmez* is. Ellátja például a *szegénysorsú, árva gyermekeket élelmezéssel*. A korai burgonyával, babbal, salátával stb. Minden nagyobb falusi gyermek

készíthet otthon melegágycákat az iskolai melegágycák mintájára. A gazdasági tanfolyamot végzett tanítók tartsanak előadásokat a korai növénytermelésről. Mutassanak annak a fontosságára és szükségességére. Hasonló munkát fejtsenek ki az okszerű kertészet, a boltgärtészet érdekében is.

Hogyan kell a konyhakertet minél *korábban értékesíteni*.

A másik *feladat* más gazdasági munkáknak *érvényesülésében rejlik*. Köztapasztalat bizonyítja, hogy már a nyolc-tíz éves gyermek is részt vehet bizonyos gazdasági munkában. Az iskolák állapítsák meg, hogy az egyes *tanulók koruk, erejük és képességük szerint* hogyan és minő gazdasági munkában vegyenek részt. Természetes, minden *túlterhelést, zsákmányolást* zárjanak ki ebből az erőértékből. Így például a *rónaszántást* jó ekével a 12—14 éves gyermek is elvégezheti, viszont ez az erő a *hegyes, dombos vidéken elégtelen*. Itt fokozottabb erőre van szükség. A burgonyaültetésnek, ápolásnak is vannak *nehezebb és könnyebb munkái*. Ezt megtaláljuk minden egyes kerti, mezei munkánál. Vannak munkák, amelyeket a gyermek ügyesebben, gyorsabban tud elvégezni, mint a felnőtt. Így például a répa ritkítását, a gyomlálást, a hernyószedést, a palántaültetést, stb. Amint röviden látjuk, értékes erő van az iskolában, csak módot s irányítást kell adni, hogy a gazdaságban érvényesüljön. A tanítókra hárul az irányítás, *vezetés feladata*, különösen pedig a *gazdasági szaktanítókra s a gazdasági tanfolyamot végzett tanítókra*.

A munka a *vakáció* tartamára is vonatkozik. Hisz most mindenkinek kötelessége *fokozottabb erővel dolgozni*. Minden ilyen munka része, eleme a háború *sikerének*. A *testi nevelés követelménye*: hogy a tanuló a vakáció alatt minél többet *mozogjon a szabadban*. Ki kell köszörszörülnie azt a *csorbát, melyet az osztály levegője, az egy helyhez kötöttsége, a zárt helyiség ütött a szervezetben és az idegrendszeren*. Ha megvizsgáljuk a gazdasági munkák *pedagógiai értékét, észrevesszük*, hogy ez az érték többet ér, mint más testnevelő tényező. *Mindenoldaluan fejleszti a szervezetet*, míg ellenben a sport, torna, melyet a tanulók a nagy

vakációban szoktak végezni: az egyoldaltalúsághoz vezet. Ez a munka fokozza a test ellenállóképességét, a tüdőlevegő kapacitását, erősíti az idegrendszert. Erős, egészséges katonát nevel a tanulóbot. Megkedvelteti vele a gyakorlati irányú életmódot, melytől hazánk ifjúsága még fázik, irtózik. Mindenki az ésből akar élni. Az ásóval, kapával s más gazdasági szerszámmal való munkálkodás alapot nyújt a katonai műszaki kiképzésnek; így például a lövészárkok, jelezékek készítésének.

A városi tanulóifjúság legfeljebb a kepek, játékos révén ismeri ezt a műveletet. A tanuló megismerkedik a földmérésstannal; a föld alkatrészeivel, sajátosságaival, ami a modern katonai nevelés tartozékát képezi. Tud a szabadban tájékozódni s a természet viszonyaihoz alkalmazkodik. Egy szóval ezeket a tapasztalatokat nemcsak a béke, hanem a háború idején, mint katonai is értékesítheti. A tanév elején edzett, erős szervezettel, idegrendszerrel tér az iskolába. Németországban és Amerikában már rég meghonosították a gazdasági munkát az iskolában. Minden iskolának van kertgazdasága. Nagyon helyes lenne, hogyha mi is ezen a nyomdokokon haladnánk. Sőt nálunk kívánatosabb, mert mi földművelő-állam vagyunk. Ebben az irányban kell nevelnünk a tanulóifjúságot is. Maskülönben célteljesített utakon fogunk járni!

Nemzeti nyelvünkért.

Irta: Kováts Alajos.

Lapunk utóbbi számaiban a magyar tanítónak nyári feladataival foglalkoztunk, amelyek mind a mai nagy világküzdelem révén kerültek előtérbe, s amelyek mai nagy töresztésünk pótlását és kiheverését előzzák. Nemzetünk megerősödéséért sokat tehetünk; s a munkálkodásunkban nagyfontosságú az, amit a háború sújtotta, egészen újraépítendő, de jobbra nem magyarajku határszéli falvak gyermekei és felnőtt népének a nemzeti nyelvre való megtanítása körül végezhetünk.

Az oroszultta vidék számos faluját egészen újra kell építenünk. A rendezettebb utcájú, egészségesebb lakó- és gazdasági épületekkel beépített falu új templomot és mellette új iskolát meg óvodát kap a magyar állam és a magyar társadalom hazafias buzgalma áldozatkészisége révén. Nehány év múltával a vidék népének már csak emlékezetében él a remény, amely családok részéből kizavarta, amely tűzhelyét fölperesztte és falait a földdel egyenlővé tette. A teljesen helyreállított gazdasági élet folyása közt aztán már csak a jó úttal bíró falu, a szebb és egészségesebb lakóházak a jól szervezett óvoda és a gondos iskolázás derültebb köréből gondol a ruhán, a fűt a dülő, égető oroszra meg a segítségére siető, labramított magyarra.

Az állam és a nemzet áldozatkészisége már eddig is milliókra menő összeget biztosított vagy helyezt el ezen falvak felépítésére. Az állam és a nemzet lényes tanácslelt adta a Szent Korona alá tartozó valamennyi nemzetiség-estver iránt való nagy szeretetünk. Ime, a számgyar városok elsőnek

siettek a nemzetiségi vidékeknek nyújtandó segély megszavazásában, sőt egyik-másik egész falu felépítését határozta el. Nem jutott az eszünkbe: hogy ezek az emberek, akiknek mi új hajlékot, iskolát, templomot és kórházat építettünk, más nyelven imádják az Istent, s a dülő, égető ellenség szaván értik meg egymást. A magyar állam és az inségbe jutott szerencsétlenek felsegítésére összefogott magyar társadalom csak a magyar haza rettentő sorsra jutott fiát látta a sárosi vagy zempléni és mármaros-i földönfutóban. Es nekünk áldozatkészégünkért nincs is több igényünk, mint hogy a megsegített nemzetiségi polgar tudja és érezze azt, hogy őt, mint a magyar haza fiát segítettük meg, s újra épült falva szebb és kényelmesebb körében magyar állampolgárnak érezze és tudja, meg vallja magát.

Ez nekünk elég; ám ebből aztán nem is fogunk semmit sem elengedni. Ezt úgy a magunk, mint nemzetiségi polgártársunk érdekében jogosan megköveteljük és meg is fogjuk követelni.

És mi lesz igényünk, jogos követelésünk zaloga?

A magyar nyelv ismerete!

Azokba a falvakba, amelyekből kiűztük az ellenséget, amelyeket újra építettünk, szebbé, egészségesebbé alkottunk, amelynek népe tehát vagyonszebb, hosszabbéletű lesz a magyar birodalom összefoglaló eszménye által, bepalántáljuk az összetartozóság érzetét és jelet: a magyar állam nyelvét, a magyar szót. Nem gondolunk a nemzetiségek nyelvének és kulturájának a megrövidítésére. Mi ezt is épségben hagyjuk, de ennek tudása és művelése mellett államunk közös nyelvének az ismeretét is megköveteljük.

Debreczen az a város, amelyik a legszebb példát mutatja az oroszultta vidék felépítésére. Debreczen városáé az az érdem is, hogy valóban kövételre méltó, szépen kivihető példát, utat mutatott a nemzeti nyelv terjesztésére is. Elismerésül és példaadásul ismertetjük Debreczen ez irányú munkatervét:

A debreczeni városi tanács Márk Endre udvari tanácsos polgármester indítványára úgy határozott, hogy a zborói felntek magyar nyelvre való tanítása céljából tanfolyamot rendez Zborón. Fülkéri az ódavaló tanítónót, hogy megszabott heti órákban tanítsa a magyar nyelvre a felnőtt lakosságot. Ezért a fáradozásáért a tanítónót a város fogja díjazni.

Zborón van iskola, így a gyermekek törvényeszerű magyar nyelvtanítása is rendben folyik. A felntek oktatásával tehát csupán a mult munkáját (vagy ennek fogyatékoságát) kell kiegészítenünk és pótolnunk.

Debreczen városa elhatározta, hogy az év végén a legjobb előmenetelt tanúsítók között jutalmakat oszt ki. A jutalom részben pénz lesz, részben pedig valamilyen hasznos szerszám vagy a földműveléshez szükséges eszköz (áso, kapa, eke, borona).

Egyik legnagyobb városunk tehát megmutatta annak az útját, hogy némelyes anvagi áldozattal hogyan lehet magyar nyelvünket olyan vidéken is elterjeszteni, ahol eddig alig hallottak magyar szót. A legjobb előmenetelt tanúsítók jutalmazásának módja és eszköze pedig a város tanácsának kitűnő pedagógiai érzékét igazolja. A gazdasági és más hasznos eszközökkel, szerszámokkal való jutalmazás fölötté becses lesz a nép szemében és ezzel viszont a gazdasági föllendülést, a vagyonosodást segítjük elő.

Vitázthatatlan, hogy nem kényszerrel, hanem meg-

értető rábeszéléssel, a magyar nyelv tudásából eredő haszon beláttatásával kell a nemzetiségeket nyelvünk tanulására bírunk. Ezt az igazságot és ennek példázatát lapunknak egyik, néhány év előtti számában apróra szedve bemutattuk. Debreczen városa is ezt az utat-módot követi: ép ezért bízunk is munkája sikerében.

Am még a zborói tanítokartársunkhoz is van néhány szavunk.

Zborói kartársunk ne felejtse, hogy ő, az egyszerű tanító, hazánk, véres nemzeti küzdelmünk és ropant erőfeszítésünk egyik képviselője. Azon a határszéli örshelyen olyan honvéd, mint az, aki a harcok viharában küzd. Egy-egy percere még arra is gondolunk, hogy hivatása buzgó teljesítése által ő még fontosabbá is válik: mert az a tanító, aki az ellenségtől visszahódított hazai földet nemzeti lakosságával megnyeri a magyar állameszmének s a magyar nyelvnek, azon a darab földön a nagy harc után ránk váró nemzeti és kulturális munka megalapozását is elvégezte!

Bár minél több nagy magyar város követné Debreczen példáját a felnőttek számára nyitandó magyar nyelvi tanfolyamok rendezésében és az ezeken működő tanítók munkájának némelyes anyagi jutalommal való elismerésében. A kárpáti falvak felépítésével kapcsolatban ezen ország részben magyar nyelvünk elterjesztésére könnyűszerrel, a magyarságra kedvező körülmények és néphangulat közt munkálkodhatnak ottani tanítóink és iskoláink.

A Kath. Tanügyi Tanács ülése.

A Szent-István-Társulat kistermében március 9-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor tartotta meg ülést dr. *Giesswein* Sándor egyházi és *Ember* Károly lovag világi elnökök elnöklésével az *Országos Katholikus Tanügyi Tanács*. Az ülésen a tanács tagjai közül megjelentek: *Öveges* Kálmán, *Számora* Ignác, *Erdősi* Károly, *Gyömörey* Zsigmond, *Galler* Kristóf, *Számorovszky* Rezső, *Bertalan* Vince, *Végh* Ferenc és *Győrffy* János, továbbá dr. *Ernszt* Sándor népszövetségi vezérigazgató és *Bakács* György felsőkereskedelmi iskolai igazgató. Az ülésről alábbi tudósításunk számol be:

Dr. *Giesswein* Sándor prelátus elnöki megnyitójában foglalkozott azzal a hatással, amelyet a háború az oktatásra gyakorol és az iskolákban a béke eszméjének állandó napirenden tartását követelte. A tanács működésének kulturális fontosságát hangsúlyozva, ismertette az összejövetel célját, amely főleg e hó második felében tartandó püspökkari konferenciára való tekintettel vált szükségessé. Jelentette, hogy *Csernoch* János dr. Magyarország hercegprimása leiratában fölhívta a Tanácsot, hogy a kereskedelmi oktatás ügyét is munkaprogramjába vegye, evégből megengedte, hogy *Bakács* György a budapesti kath. felsőkereskedelmi leányiskola igazgatója a Tanács rendes tagjai sorába fölvétessék. Az egyházi elnököt ezután lovag *Ember* Károly világi elnök üdvözölte abból az alkalomból, hogy őt a Szent István Akadémia elnökévé választotta. Ugyancsak *Ember* Károly világi elnök terjesztette elő jelentését a háborús segítő-bizottság működéséről és az elnöknek háborús intézkedéseiről, nevezetesen: a hadbavonultak hozzátartozóinak támogatására, a megrokkant hősök nyugdíjellátására, az elesett hős tanítók özvegyeinek és árváinak ellátására, a

tanítók háborús segélye, háborús előlege és a családi pótlék megadására, a tanítói és kantori terménybeli járandóságuknak közigazgatási úton való rendes behajtására tett kérelmezésekről s elparentálta a tanács halottait: dr. *Komlósy* Ferenc pozsonyi prépostot, *Dreisziger* Ferenc titkárt s meleg szavakkal adózott *Gerely* József emlékének.

A gyűlés legfontosabb tárgya volt *Szentiványi* Károlynak a Katholikus Népakadémiának szervezetéről szóló előterjesztése, melyre nézve Magyarország hercegprimása leiratban kért véleményt a Kath. Tanügyi Tanácstól. A tanács *Öveges* Kálmán előadó ismertetése és a beható vita során azon a nézetten volt, hogy e szervezet megalakításához úgy a társadalom, mint az egyházi és állami hatóságok fokozott anyagi támogatása szükséges. Dr. *Ernszt* Sándor a beérkezett véleményekre adott reflexióiban a társadalom támogató munkájának fontosságát hangsúlyozta s rámutatott a kérdés finánciális megoldásának módozataira s részleteire. *Giesswein* Sándor elnök a hallottak összefoglalásaképpen megállapítja, hogy az ifjúság továbbképzésének eszméje fölkarolandó, társadalmi kötelesség, de ettől különválasztandó a felnőttek oktatásának kérdése, amely nem történhetik az iskola keretében. E szempontokból kiindulva, *Ember* Károly indítványára elhatározták, hogy a tanács egy «szabadoktatási szakosztály»-t létesít és annak föladatavá teszi, hogy a felnőttek oktatását országosan szolgálja, egyben kimondották, hogy ez a létesítendő szakosztály keresni fogja az összeköttetést az Országos Szabadoktatási Tanácssal és a Mezőgazdasági Múzeummal. E szakosztály tagjaivá megválasztották: dr. *Giesswein* Sándor, lovag *Ember* Károly, *Erdősi* Károly apát, *Szentiványi* Károly, dr. *Ernszt* Sándor, *Galler* Kristóf, *Öveges* Kálmán, *Bakács* György, *Bertalan* Vince és *Gyömörey* Zsigmond.

A tárgysorozat következő pontja a katolikus tanító- és tanítónőképző egyházi szakfelügyelete és az állami ellenőrzés volt. E pontnál kimondották, hogy a legteljesebb, azonban szakszerű és mindenben objektív állami szakfelügyeletet a katolikus képzőintézeteknél örömmel látják, ámde szükségesnek tartja a tanács, hogy a katolikus képzőintézetek ellenőrzését a püspöki kar katolikus szakfelügyelők útján is gyakorolja, továbbá, hogy az osztályképesítő vizsgálatok és a befejező képesítővizsgálatok elkülöníttessenek az egyszerű osztályvizsgálatoktól. Letárgyalták és elfogadták a katolikus tanító- és tanítónőképző-intézetek rendtartási szabályzata ügyében előterjesztett javaslatot, megalakították az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács pedagógiai irodalmi szakosztályát és kimondották, hogy a kath. iskolák, intézetek háborús Emlékkönyvét ki fogják adni. Végül a beérkezett indítványokat tárgyalták le.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Foerster Frigyes Vilmosnak, a nagy német morálpedagógusnak eddig a következő művei jelentek meg, megbízható fordításban, magyar nyelven: *A nemi élet etikája és pedagógiája*. E művében a szekszuális kérdést minden oldalról mélyrehatóan megvitatja és a jelenleg forgalomban lévő összes fölfogásokat szigorúan tudományosan bírálja. Ára 2 korona. — *A élet művészete*. Az e könyvben nagyszámban közölt etikai leckék alkalmazása oly nagy hatással van

a növendékekre, hogy e munka a legjobb kézikönyve az erkölcsnevelésnek. Jobb anyagot, hasznosabb segédírást ennél nem adhatunk senki kezébe. Ára 3 korona. — *Élet és jellem.* Szerző maga e szavakkal jellemzi könyvét: „Étika, nevelők számára”. Korszerű, mélyen járó és érett tartalma szükségessé teszi, hogy e művet minden katolikus pedagógus megismerje. Ára 3.20 korona. Foerster műveinek beszerzését melegen ajánljuk a tanítói könyvtárak részére a beíratási díjak terhére. Megrendelhetők a *Szent-István-Társulatnál*.

Háborús imakönyv. Stampay ének- és imakönyve háborús énekekkel és imákkal bővítve, megjelent. A 256 oldalas könyv csinos kötésben 50 fillér, vastonkötésben 70 fillér, bőrkötésben 4 korona. Kötött kotta is 50 fillér. Tízre egy ingyen jár. A jövő kiadás 16 oldalas eseten hősökért való énekekkel és imákkal s vesperakkal ismét bővítve lesz. Szíves hozzászólások Kőbölkútra (Esztergom.) kéretnek.

HIREK.

A belgrádi iskolák felügyelője. Belgrádban megnyitottak az összes iskolákat. A nép gyermekei tömegesen foglalják el a művelődés padjait. Az iskolák felügyelőjévé a kormánybiztosság mellé *Werner János* alsókeréből román kath. tanító küldetett ki. Így tehát a szerbiai iskolák felügyeletét magyar kath. tanító látja el, aki ismert szakértelmével teljes közmegegyezésre fogja betölteni nemes hivatását.

A népiölkelő néptanító katonák dícsérete. Hazay Samu honvédelmi miniszter úr legutóbbi rendeletében nagy elismeréssel szól a magyar néptanítókat háborús munkájáról. A fronton és a front mögött lelkes kötelességtudás jellemzi a magyar néptanítókat: ezért a bevonult tanítók mindannyian jogosítottak az önkéntesi karpaszomány viselésére és hadapródi és tisztii előléptetésre tarthatnak igényt, sőt föl is hívja a rendelet a katonai parancsnokságokat, hogy az előléptetésre érdemes tanítókat terjesszék előkinevezésre.

Háborús előadások. Az Országos Paedagogiai Könyvtár- és Tanszermúzeum-ban folyó évi március 3-án az intézet olvasótermében tartott előadások vázlata:

A) **Dr. Bozóky Endre** kir. tanácsos, az Országos Közoktatási Tanács titkára: **A világháború tanulságainak felhasználása mennyiség-termesztani tanításunkban.** A világháború főoka a gazdasági világalomra való törekvés. Magában a háborúban a technikai és gazdasági felkészültség nagyobb szerephez jutott mint azelőtt bármikor. Jövők biztosítása érdekében ifjúságunkat nagyobb mértékben kell a technikai pályák felé terelni. Ezeket az iskolákban ismertetni és megkedveltetni a tanító fontos feladata. A világháború szempontjából a mennyiség-termesztani tanítás körében tantervi intézkedések szükségeltelnek, csupán a tanítás módszerét kell gyakorlatiabbá tenni s a tárgytanítás érdekeit a háború tanulságaival összeegyeztetni. Részletes útbaigazítások a mennyiség- és termesztani tanításra vonatkozólag.

B) **Dr. Koch Nándor** állami főgimnáziumi tanár: **Hogyan értékesítsük a háború tanulságait a természetrajz és vegytan tanításában?** I. A háború után az iskola legfontosabb feladata lesz, hogy előkészítse a jövő nemzedéket a megváltozott életkörü-

ményekhez való öntudatos alkalmazkodásra. Ezért a tanítás és a nevelés módszerének az új viszonyok követelte atalakítása csak a háború tanulságainak tekintetbevételével történhet. A természettudományi oktatásra nézve a legáltalánosabb tanulság, hogy a háború ezeknek a tudományoknak a jelentőségét — ha lehet — még növelte, az iskolai oktatásban tehát a természettudományoknak az eddiginél is nagyobb teret kell biztosítani. II. A természetrajz és a vegytan tanításában értékesíthető tanulságok és a tanításnak e tanulságokból kiinduló főbb irányelvei. 1. Az erkölcsi erő fejlesztésének fontossága. A természetrajz szerepe az erkölcsi nevelésben. — 2. Gyakorlati értékű tanulságok. A természetrajz és a vegytan szerepe a gyakorlati életre előkészítésben. — 3. A természetrajz- és vegytanítás reformjának szükségessége, a reform alapelvei. III. A természettudományok iránti érdeklődés biztosítása az iskolán kívül.

C) **Dr. Petri Mór** kir. tanácsos, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye kir. tanfelügyelője: **A világháború tanulságainak alkalmazása a népnevelésre és népoktatásra.** A világháborúból kiemelkedő megállapított főelvek. — A népnevelésre ható külső okok s körülmények. — A tanítóképzés. — A tanfelügyelet. — A szorgalomidő beosztása, tekintettel a gyermekeknek a gazdasági munkálatokban való közrevonására. — A munka iskolájának és a gyakorlati iránynak alapelvei az eddigi utasításokban. — Az iskolai zászlóalj nevelő erckéjére szerzett tapasztalatok alapján a katonai nevelés kérdése. — Egyes tárgyak, különösen pedig a magyar nyelv tanításának irányelvei. — Olvasókönyv. — Az új történeti képek, mint első hajtásai a magyar nemzeti nevelés és oktatás jövő felvirágzásának.

Stampay ének- és imakönyve háborús énekekkel bővítve, félvaszonban 50 fill., egészvaszonban 70 f., bőr vagy bársonyban 4 K. Tízre egy ingyen. Kotta ingyen, köve 50 fill., **Kőbölkúton**, Esztergom megye. A Stampay Miklós-féle **Köszöntőkönyvecske** nem nálam kapható, hanem öcsémnél Nógrád-kisterenyén, 1 db frco 20 fill., 12 db 2 kor. 783-17

A KIS ÖNKÉNTESÉK SOROZÁSA.

Pár nap alatt betanítható háborús ifjúsági színjáték a «Szuronyroham» függelékekkel és színpadfelállítási tanácsokkal együtt 1 korona. **Összes jövedelem hadiárvaiknak szánva!** Tanítóknak portómentesen küldi szerzője: **Ivancsó Odön Jenő.** Nyirgyulaj. 105-1

Cseh István orgonaépítő-cég Eger. Kovács János-utca. Elvállal mindennemű orgonaátépítést, javítást, tisztítást és hangolást az ország bármely részében lelkiismeretes pontossággal, mérsékelt árban. 131-10

KAPOSSY (Szemennyei)

féle egyházi zeneművek leszállított áron kaphatók a szerző özvegyénél KISPEST, BÁTHORY-UTCA 14. sz.

„Egyházi énekek“ (24 K) — — — 18.— K
„Im arcunkra borulunk“ (240) — — — 1.20 „

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat
Budapest,
VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Pályázati hirdetések minden egyes szavának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közölhetnek, melyeknek díja **előre** lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítjük. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Vajkai (Pozsony m.) róm. kath. iskolához kántortanítóhelyettes kerestetik azonnali belépésre. Lakás egy szoba. Fizetése havonta 100 kor. Kérvény iskolaszéki elnökhöz küldendő. 127 1—1

Csolnok (Esztergom m.) márc. 19-ig pályázat hirdetetik, ideiglenes nyugdíjazás folytán megüresedett helyre. Német nyelv tudása szükséges. Véglegesítés nov. hóban. 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra. Községtől 600 kor., kert-illetmény 20 kor., fáért 24 kor., többi államtól, gratis közsén 30 q. Jelentkezések *Zahradka Ferenc* iskolaszéki elnökhöz. 126 1—1

Felsődiósi (Pozsony m.) róm. kath. iskolához szept. 15-ig helyettes kántortanító kerestetik. Nyugdíjazott kántortanítók, vagy kántori képzéssel bíró tanítónok pályázhatnak. Fizetése havi 100 kor. és stóla-járandóság. Kérvények *Minárik József* plébánoshoz címzendők Felsődióásra. Lakás természetben. 125 1—1

A hontalmadi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Fizetése a hitközségtől 531 kor., a többi államsegély. A tót nyelv ismerete szükséges. Választás Dalmadon márc. 19-én d. u. Hontnádasi plébániahivatal. 113 1—1

A nagyülési róm. kath. kántortanítói állásra a Népközlő f. évi 3. számában részletesen meghirdetett pályázat határideje márc. 19-ig meghosszabbították. *Iskolaszék.* 117 1—1

Egri érseki megye.

Szihalom (Borsod m.) róm. kath. iskolához özvegyi félvre segédkántortanítót keresünk. Fizetése 500 kor. és stóla. IV. évet végzett tanítójelöltek, kántori teendőkhöz jártas tanítónok is pályázhatnak. Kérvények szihalmi iskolaszékhez küldendő. 135 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A kiszelfai (Bars m.) fejlesztendő újonnan épülő iskolánál kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Javadalma: törvényszerű lakás, kert, tanítói készpénzjárandóság 334-80 kor., kántori készpénz 82 kor., stóla átlaga 49-94 kor., 5 hold szántó kat. becsértéke 29-48 kor., 5 öl tűzifa becsértéke 30 kor., a többi államsegélyből. A tanterem felépítéséig a tanítás a másodtanító lakásában tartatik. Tót nyelv ismerete kívánatos. Pályázati határidő márc. 25. Róm. kath. iskolaszék. Karvaly u. p. Jálna. *Plébánia.* 133 1—1

Csanádi egyházmegye.

Dezsőháza (Arad m.) róm. kath. iskolához a tanév végéig helyettes keresünk, tanítót, tanítónőt vagy óvónőt. Fizetése havi 100 kor., lakás, téli hónapokban 2 m² fa a tanterem fűtésére. Állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 121 1—1

Győri püspöki megye.

Dunacsunban (Moson m.) a kántortanítói állásra kántortanítónk hős halála folytán pályázat hirdetetik f. hó 31-ig. Szép rendes lakáson kívül a fizetés: a) 22^{10/1000} hold jó minőségű szántó, b) községi pénztárból 115-05 kor., c) 1086-16 kor. váltási tőke után az évi kamat, d) párbérgabona címén 465 p. m. rozs és 14 p. m. árpa, a község által beszedve és házhoz szállítva, de készpénzben is kérhető, e) 21 köbm. puha hasábia s 250 rózse, melynek feléből a tanterem fűtendő s ezen felérészt a

a község felvágatja, az összes fát pedig a lakásba szállítja, f) stóla és misealapítványok után mintegy 60 kor., g) kertilleték 20 kor. A teljes fizetés (normális árak szerint értékelve) készpénzben 1904-47 kor., ebből szétválászatlan 1530-20 kor. Az iskola osztatlan, a horvát nyelv tudása szükséges. Az iskolában a törvény követelménye szerint, vallás-erkölcsi alapon, példás kath. szellemenben kell nevelve tanítani, a kántoriakat épületesen az általános rend és helyi szokás szerint elvégezni. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó. A megválasztott köteles a győri egyházmegyei tanítói nyugdíjalapba belépni. Onkoltségü személyes bemutatkozás próbánekkléssel kívánatos. *Iskolaszék.* 134 1—1

Kalocsai érseki megye.

A boróci róm. kath. iskolánál ideigl. helyettes tanítónó kerestetik. Fizetése havi 100 kor. Megkívántatik magyar, német tanítói oklevél. Orgonálni tudó előnyben részesül. Pályázati határidő márc. 14. Állás azonnal elfoglalandó. *Róm. kath. iskolaszék.* 114 1—1

A dunapataji róm. kath. elemi iskolához helyettes tanítót vagy tanítónót keresek. Fizetése havi 100 kor., lakás és fűtés. Az állás azonnal elfoglalandó. *Vajda Ottó* lelkész, Dunapataj. (Pest m.) 115 1—1

Kassai egyházmegye.

Vehézi (Zemplén m.) róm. kath. iskolához a háború végéig helyettes kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Fizetése a szorgalmi időre havi 80 kor. Pályázhatnak tanítónok is. *Iskolaszék.* 109 1—1

A hernádszokolyi róm. kath. iskolaszék tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés a községtől 448 kor. készpénz, 5/8 telek szántóföld és államsegély. Választás márc. 16-án d. e. 10 órakor. Személyes megjelenés kívánatos. Utazási költség meg nem térítettik. *Iskolaszék.* 128 1—1

Hősi halál következtében megüresedett **kendei** (Sáros megye), Eperjes mellett róm. kath. kántortanítói állásra márc. 20-ig pályázhatnak hadmentességet igazolni tudó róm. kath. vallású, tót nyelvben is jártas róm. kath. tanítók. Jövedelme: 1. hitközségtől tanítói készpénzfizetés 333-40 kor., 2. a kassai kegyes alapítványok pénztárból 58-53 kor., 3. 6 kat. hold és 929 öl szántóföld, 4. terményekben 2 köből rozs, 3 véka árpa, párbér címén 8-40 kor., 5. stóladíj 40 kor., 6. tűzifa házhoz hordva, 7. államsegély 1054 kor., 8. kétszobás lakás az összes mellékkeliségekkel, kerttel. Posta, vasúti megálló helyben. A kérvények márc. 18-ig küldendő. A választás márc. 20-án lesz. Személyes megjelenés és próba előnyös, de külön nem díjaztatik. Pályázati kérvények *Kapalla József* plébánoshoz Kendeire küldendő. 129 1—1

A vilmányi (Abaujtona m.) róm. kath. tanítói állomás jövedelme. Törvényszerű lakáson és kerten kívül 4 kath. hold elsőosztályú föld, 12 régi köből termény és 2 öl faváltság, melyek 137 kor.-ba vannak felszámítva. Ezen összeg államsegély útján a szabályszerű alapfizetésig van kiegészítve. Pályázati kérvények márc. 19-ig *Csillag Márton* plébánoshoz Hejceze küldendő. Választás Vilmányban márc. 21-én d. e. 10 órakor lesz. Kántori teendőkhöz jártasak előnyben részesülnek, mivel a megválasztott tanító megfelelő díjazás mellett esetleg helyettesítheti Vilmányban a hejcezei kántort. Személyes megjelenés a pályázó saját költségén kívánatos. 116 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A zsolnartarnói (Trencsén m.) róm. kath. osztatlan iskolánál tanítónői állásra *márc. 14-ig* pályázat hirdettek. Javadalma törvényszerű fizetés, kis szantó és kert. Lakása két szoba, konyha, éléskamra s megfelelő melléképületek. *Blazsek Lajos* iskolaszéki elnök. Harmatos. Zsolna mellett. 119 1—1

Pécsi egyházmegye.

A vörösmartí (Baranya m.) róm. kath. iskolaszék helyettes tanítót vagy tanítónőt keres. Fizetése havi 100 kor. és egy butorozott szoba. Mellékesre számíthat. Jelentkezni lehet a pályázat megjelenésétől egy héten belül. 122 1—1

Szepesi püspöki megye.

Vittanova hitközség (Arva m.) II. kath. nő vagy férfi okl. tanítót keres. Fizetése 1200 kor., rendes lakás, kerttel. Hittan oktatás, tót nyelv ismerete kötelező. Pályázati terminus *márc. 26. Iskolaszék.* 124 1—1

A ragyóci (Szepesváralja mellett) róm. kath. kántortanítói állásra *márc. 20-ra* pályázat hirdettek. Jövedelem: 12 hold szántó föld és rét, gabona, tüzelőfa, készpénz, megfelelő államsegéllyel kiegészítve. Új lakás és kert természetben. Tót nyelv ismerete szükséges. Felszerelt folyamodványok a ragyóci róm. kath. iskolaszékre címezve a szepesmindszenti róm. kath. plébániahivatalnak (pósta Szepesmindszent) küldendők. 112 1—2

A liszkófalvi (Liptó m.) m. kir. kincstári róm. kath. kántortanítói állomásra *március 21-ig* pályázat hirdettek. Fizetése törvényes. A kérvények «Iskolaszék» címére küldendők. 130 1—1

Váci egyházmegye.

Szendehelyi (Nógrádverőce mellett) kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Lakása 2 szoba összes mellék-helyiségekkel. 10 kat. hold föld, 10 öl fa párbér, államsegély. Díjlevélti összajavadalom 1642-13 kor. Kötelességei díjlevélben, német nyelvet tudnia kell. Határidő *márc. 18.* Próba s választás márc. 19. d. e. 10 óra. Megjelenés

kötelező, de költsége nem térített meg. Állás azonnal elfoglalandó. *Buócz Rudolf* plébános, iskolaszéki elnök. 104 1—1

A sárvári (korábban sári) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalom: törvényszerű lakás és kert, gazdasági épületek nélkül. Javadalmi jegyzőkönyv szerint szántó föld és kaszáló évi bére 940 kor., tandíj 224 kor., egyéb jövedelem 501-80 kor. Összes járandóság: 1721-80 kor., melyből tisztán tanítói 703-40 kor. Szolgálati idejének megfelelő államsegély is biztosítva lesz. Kérvények *márc. 14-ig* bezárólag a sárvári róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. Kántori próba és választás márc. 15-én d. e. 10 órakor tartatik. Utazási és egyéb költsége nem térített meg. *Plébániahivatal.* 118 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A kisszölösi (Veszprém m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelem circa 2400 kor. részint készpénzben, részint földbirtok árendában, fajárandóságban s államsegélyben, Ezenkívül körülbelül 600 kor. privát jövedelem. Ujjonnan épült lakás tágas udvarral melléképületekkel s kerttel. Kérvények a felső-iskolai plébániahivatalhoz küldendők. Határidő s választás napja: *márc. 23. d. e. 10 órakor.* Személyes megjelenés szükséges. *Iskolaszék.* 120 1—1

Nemesvitai róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalma: kétezer négyzetöl szőlő elég jó karban, szántó föld és rét ötezerhatszáz öl, 200 pártól negyedmértő rozs és 24 fillér, négy öl tűzifa, temető-kaszálás, községtől 230 kor., mindez 860 kor. értékben, kiegészítés államsegéllyel és egy alapítványból tanítói fizetésbe be nem számítható 43 kor. Választás *március 23-án* délelőtt 10 órakor. Személyes megjelenés kívánatik. Csak férfitanítók pályázhatnak. *Kelemen Géza* plébános. Posta Balatonederics. 132 1—1

Egy okl. kántortanító helyettesi, vagy segédkantori állást keres. Ajánlatok «Tanító» jelige alatt e lap kiadó-hivatalához küldendők. 123 1—1

A Szent-István-Társulat VEZÉRKÖNYVEI TANÍTÓK SZÁMÁRA.

Dobai Károly: Hitelemzések a róm. kath. népiskolák I., II. o. számára. Ára ... K 2-20	Foerster Fr. V.: Az élet művészete. Ára K 3-20
Dreiszigler Ferenc: Lakóhelyi ismeretek. (Beszéd és ért. gyakorl.) Ára ... « 2-20	Juhai Antal: A gyermek első tanítója. Ára ... « 6—
« « Népiskolai nevelés és oktatásban a szervezettannal. Ára ... « 2-80	Lanzeritsch Antal: Énektanítási vezérkönyv. Ára ... «—46
« és Potzta: Osztatlan népiskola (részletes tantervvel). Ára « 2-20	Meiszner Imre: A chorális ének katekizmus. Ára ... « 2—
Foerster Fr. V.: A nemi élet etikája. Ára « 2—	Ravasz István: Gyakorlati útmutató az el. isk. fiúkézimunka tanításához. Ára « 2-20
« « Élet és jellem. Ára ... « 3-20	Róvó Lajos: A népiskolai földrajztanítás módszere. Ára ... « 2-20

Megrendelhetők a

Szent-István-Társulatnál
Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-u. 28. szám.